

Márta

Tamás

Bánkné dr. Szabó

Sopow

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a II. rendű alperesnek 1.397.000 (Egymillió-háromszázkilencvenhétezer) forint másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

N.Zs.T. (továbbiakban: örökhagyó) 2010. március 28. napján elhunyt, a törvényes öröklés rendje szerint örököse unokahúga, a felperes. Az örökhagyó hagyatéki eljárásában az I. rendű alperes az általa csatolt 2008. augusztus 14. napján kelt írásbeli magánvégrendelet, míg a II. rendű alperes az örökhagyóval 2010. január 29. napján kötött öröklési szerződés alapján jelentett be igényt a hagyatékra. A felperes az írásbeli magánvégrendelet és az öröklési szerződés, míg az I. rendű alperes az öröklési szerződés érvényességét vitatta. Az öröklési jogvitára tekintettel a közjegyző az örökhagyó hagyatékát ideiglenes hatállyal az öröklési szerződés alapján a II. rendű alperesnek adta át.

A 2008. augusztus 14-én kelt írásbeli magánvégrendelet szerint az örökhagyó minden ingó és ingatlan vagyonának örököséül az I. rendű alperest jelölte meg, aki őt anyagilag kisegítette és esetenként betegségében támogatta. A 2010. január 29. napján kelt öröklési szerződésben az örökhagyó egész vagyona örökösévé a II. rendű alperest nevezte meg az általa teljesített és a jövőben teljesítendő tartás és gondozás ellenében. A II. rendű alperes kötelezettséget vállalt arra, hogy az örökhagyót haláláig eltartja és gondozza, betegsége esetén gondoskodik ápolásáról és gyógykezeléséről, továbbá halála esetén illő eltemetetéséről. A szerződésben az örökhagyó kijelentette, hogy számára a II. rendű alperes tíz éve rendszeresen tartást, illetve tartási jellegű szolgáltatásokat nyújt, vele kapcsolatot tart és segíti őt. A II. rendű alperes volt az, aki támogatta és segítette, legutóbb azzal, hogy orvosi segítséget hívott részére, mellyel megmentette az életét. A szerződés 9. pontjában az örökhagyó akként rendelkezett, hogy az öröklési szerződés

érvénytelensége vagy hatálytalansága esetén minden vagyonát a II. rendű alperes végrendeleti örökösként örökölje. A 10. pontban az örökhagyó törvényes örököseit "kitagadta", akik hagyatékából nem részesülhetnek, mert vér szerinti rokonai vele a kapcsolatot nem tartották, betegségében nem nyújtottak segítséget neki, nem támogatták.

A felperes keresetében az I. rendű alperessel szemben az örökhagyó 2008. augusztus 14. napján kelt írásbeli magánvégrendelete, míg a II. rendű alperessel szemben a 2010. január 29. napján kötött öröklési szerződés érvénytelenségének megállapítását kérte. A végrendelet tekintetében érvénytelenségi okként azt jelölte meg, hogy az okiraton lévő névalírás nem az örökhagyótól származik. Az örökhagyó által kötött öröklési szerződés érvénytelenségét a Ptk. 17. §-ára, a 200. §-ára, 629. és a 656. §-aira alapította. Hivatkozása szerint az öröklési szerződésen lévő örökhagyói névalírás nem az örökhagyótól származik. Vitatta továbbá, hogy az örökhagyói aláírás és a szerződés szövege egyidejűleg keletkezett, állítása szerint a szerződés szövege az örökhagyó aláírását követően került az okiraton rögzítésre. A szerződést aláíró tanúk csak az örökhagyó aláírásának eredetiségét tanúsították, ezért a szerződés nem minősül teljes bizonyító erejű okiratnak. Emellett hivatkozása szerint a szerződéskötéskor az örökhagyó cselekvőképtelen volt, mert kórházban pszichiátriai osztályon kezelték. Az öröklési szerződés semmis is, mert a jóerkölcsbe ütközik, egyrészt azért, mert az örökhagyó belátási képessége hiányzott, másrészt súlyos beteg volt, ezért közeli halálára számítani lehetett, kezelését ugyanis a pulmonológiai osztályon visszautasította.

Az alperesek a kereset elutasítását kérték.

Az I. rendű alperes hivatkozása szerint a végrendeletet az örökhagyó írta alá.

A II. rendű alperes álláspontja szerint a felperes az öröklési szerződés megtámadására törvényes örökösként perbeli legitimációval az örökhagyó 2008. augusztus 14. napján kelt végrendeletére tekintettel nem rendelkezik. Érdemi védekezése szerint az öröklési szerződést az örökhagyó írta alá, aláírását a két ügyleti tanú jelenlétében magáénak ismerte el, továbbá a szerződés megkötése idején cselekvőképes volt. Az örökhagyó betegségében rokonaira nem számíthatott, velük kapcsolatot nem tartott, így egyedül a II. rendű alperes volt az, aki őt támogatta, gondozta, csak rá számíthatott, ezért a szerződés a jóerkölcsbe nem ütközik.

Az elsőfokú bíróság az ítéletével a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg a II. rendű alperesnek 2.900.000 forint perköltséget, továbbá térítsen meg az államnak 5.500.000 forint illetéket. Az ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést.

A Fővárosi Ítéltábla a 2017. október 26. napján meghozott I.Pf.20.987/2017/6/II. számú kijavított részítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta. Megállapította, hogy **N.Zs.T.** 2008. augusztus 14. napján kelt írásbeli magánvégrendelete a felperes és az I. rendű alperes viszonyában érvénytelen. Kötelezte az I. rendű alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 1.359.100 forint perköltséget, továbbá térítsen meg az államnak 1.500.000 forint elsőfokú eljárási illetéket. A II. rendű alperessel szemben az örökhagyó cselekvőképtelenségére alapított érvénytelenség megállapítására irányuló kérelem kivételével a keresetet elutasító rendelkezést helybenhagyta. Az örökhagyó cselekvőképtelenségére alapított érvénytelenségi ok tekintetében a keresetet elutasító, továbbá a felperest perköltség és illeték fizetésére kötelező rendelkezéseket hatályon kívül helyezte és e körben az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította. Az I. rendű alperest 635.000 forint másodfokú perköltség, továbbá 2.500.000 forint fellebbezési illeték megtérítésére kötelezte. A hatályon kívül helyezéssel összefüggésben a felperes másodfokú költségét 635.000 forintban, a II. rendű alperes költségét 500.000 forintban állapította meg.

A részítélet indokolása szerint az elsőfokú bíróság a II. rendű alperessel szemben az öröklési szerződés érvénytelenségének megállapítására irányuló keresete körében az örökhagyó cselekvőképtelenségére alapított ok tekintetében lényeges eljárási szabályt sértett, ezért ezen érvénytelenségi ok tekintetében érdemi döntése és annak indokolása is megalapozatlan. E körben az elsőfokú bíróság a tényállás feltárásához a felperes bizonyítási indítványainak indokolatlanul csak részben tett eleget. A felperes már a 2012. évben előterjesztett beadványában indítványozta az örökhagyót kezelő kórházaktól a kezelésével kapcsolatos orvosi dokumentáció beszerzését, a kezelőorvos kihallgatását, továbbá jelezte, hogy az orvosi iratok, adatok ismeretében fogja indítványozni orvosszakértő kirendelését. Az elsőfokú bíróság az indítványoknak csak részben tett eleget, az örökhagyót kezelő kórházat kereste meg, aki csak zárójelentéseket küldött, ennek ellenére a kezelésére vonatkozó teljes dokumentáció beszerzéséről a bíróság nem rendelkezett. A cselekvőképesség megítélése elsődlegesen orvosszakértői kérdés, ami különösen indokolt a perbeli esetben, mivel az örökhagyót hosszú ideje kórházban, pszichiátriai osztályon kezelték. Alaptalanul róttá az elsőfokú bíróság a felperes terhére, hogy nem indítványozta orvosszakértő kirendelését, mert a Pp. 3. § (3) bekezdése szerinti tájékoztatás körében a bíróság kötelezettsége a bizonyításra köteles felet tájékoztatni a szakértői bizonyítás szükségességéről, továbbá a szakértői díj előlegezésének és viselésének szabályairól. Ennek elmaradása olyan lényeges eljárási szabálysértés, ami a tárgyalás megismétlését teszi szükségessé. A kifejtettek alapján az ítéletábra részítéletet hozott, mellyel az elsőfokú ítéletet részben megváltoztatta és megállapította, hogy az örökhagyó 2008. augusztus 14. napján kelt írásbeli magánvégrendelete a felperes és az I. rendű alperes vonatkozásában érvénytelen. A felperes és az I. rendű alperes viszonyában az I. rendű alperes pervesztes, ezért a bíróság kötelezte őt a perköltség megfizetésére, illetve a le nem rótt illeték megtérítésére. A felperesnek a II. rendű alperessel szemben előterjesztett keresete a cselekvőképtelenségére alapított érvénytelenségi ok kivételével a további érvénytelenségi okok vonatkozásában alaptalan volt, ezért e körben az elutasító rendelkezést helybenhagyta, míg a hivatkozott és lényeges eljárási szabálysértéssel érintett érvénytelenségi ok tekintetében az elsőfokú ítéletet hatályon kívül helyezte. Az újabb eljárásban az elsőfokú bíróságnak a felperesi indítvány alapján rendelkeznie kell az örökhagyó orvosi kezelésére vonatkozó dokumentációk beszerzéséről, a kezelőorvos kihallgatásáról. Ezt követően tájékoztatni kell a felperest a szakértői bizonyítás szükségességéről és fel kell hívni erre vonatkozó indítványa előterjesztésére, a szakértői díj előlegezésére és a nyilatkozata alapján kell rendelkezni a további bizonyításról.

Az elsőfokú bíróság a megismételt eljárásban hozott ítéletével a keresetet elutasította és kötelezte a felperest, hogy fizessen meg a II. rendű alperesnek 3.175.000 forint perköltséget, továbbá térítsen meg az államnak 1.500.000 forint illetéket. Az ítélet indokolása szerint az ítéletábra részítélete alapján az újabb eljárásban a felperesnek az örökhagyó cselekvőképtelenségére alapított érvénytelenség megállapítására irányuló kérelmét kellett elbírálni. Az 1952. évi III. törvény (továbbiakban: Pp.) 164. §-a alapján a felperest terhelte annak bizonyítása, hogy 2010. január 29. napján, az öröklési szerződés megkötésekor az örökhagyónak az ügyei viteléhez szükséges belátási képessége tartósan vagy átmenetileg teljesen hiányzott. A felperes ennek bizonyítására orvosi iratok beszerzését és szakértői bizonyítást ajánlott fel, továbbá tanúk kihallgatására tett indítványt.

A bíróság a felperesi indítványra beszerezte a S. Klinikájától, a ... Intézetétől, a ... Kórház és Rendelőintézetétől, továbbá a ... Oktató Kórházától az örökhagyóval kapcsolatos valamennyi orvosi iratot, majd szakértőt rendelt ki. A perben kirendelt szakértői intézet véleményében egyértelműen akként foglalt állást, hogy bizonyossággal határos a valószínűsége annak, hogy az örökhagyó ügyei viteléhez szükséges belátási képessége 2010. január 29-én nem hiányzott teljes mértékben, sem tartósan, sem átmenetileg. A szakértő véleménye kétségtelenül lakonikus - mint ahogy a perben

rendelkezésre álló orvosi iratok sem terjedelmesek -, melyben kifejezetten megjelölte azokat a tényeket (tüneteket, diagnózis elemeket), amelyeket orvosilag relevánsnak tartott. Ezek nem álltak ellentétben a beszerzett orvosi iratokkal és a magánszakértői véleményekkel, koherensnek és összefüggőnek tekinthetők. A szakvélemény alapján megállapítható, hogy a 85 éves örökhagyó az öröklési szerződés készítése idején pszichiátriai kezelés alatt állt, szív- és tüdőelégtelenség, következményes hypoxiás állapot okozta pszichés állapotromlás, ún. organikus pszichoszindróma miatt. Ezen állapotára szenzitív paranoid feldolgozás, halvány perszekútoros doxazmarendszer, öntörvényű magatartás utalt, ugyanakkor súlyos pszichotikus állapotot, veszélyeztető tünetet nem észleltek nála, mindvégig tapasztalták tájékozottságát, együttműködő viselkedését és pszichiátriai gyógyszerelésre nem szorult. A pszichiátriáról belgyógyászati osztályra került, ahol valószínűsíthetően szív- és tüdőbetegségei következtében halt meg.

Az orvosi iratok alátámasztották a szakértői véleményben foglaltakat, mellyel kapcsolatban az elsőfokú bíróság részletesen ismertette az örökhagyót kezelő egyes egészségügyi intézmények irataiban az állapotával kapcsolatos megállapításokat. Emellett utalt a bíróság arra is, hogy a perbeli adatok szerint az örökhagyó a szerződés megkötésének napján engedéllyel hagyta el a kórházat.

Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a kirendelt szakértő véleménye nem homályos, önmagával és a perben beszerzett egyéb adatokkal nem állt ellentétben. Kétségtelen, hogy az örökhagyónál az organikus pszichoszindróma főbb tünetei (szenzitív paranoid feldolgozás halvány perszekútoros doxazmarendszer háttérrel, öntörvényű magatartással) felmerültek, az azonban szakkérdés, hogy ez belátási képességét miként érintette. A szakértő a rendelkezésre álló adatok alapján súlyosabb pszichés állapotot nem tárt fel, kétségtelenül szelektált a tények közül, azok azonban nem váltak ezáltal egyoldalúvá. Mindezekre tekintettel az örökhagyónál a perben alkalmazandó 1959. évi IV. törvény (továbbiakban: Ptk.) 17. § (1) bekezdése szerinti feltételek nem álltak fenn, az öröklési szerződés aláírásakor az ügyei viteléhez szükséges belátási képessége nem hiányzott teljes mértékben, sem tartósan, sem átmenetileg.

A kirendelt szakértő véleményével kapcsolatban a felperes kifogásolta, hogy a szakértő egyoldalúan csoportosította a tényeket és követte a magánszakértői véleményekben foglalt orientációt. Ezzel összefüggésben az elsőfokú bíróság kiemelte, hogy a szakértői kompetencia nemcsak a szakvélemény megfogalmazásában ölt testet, hanem a rendelkezésre álló adatok relevanciájának megítélésében is. A szakértő kifejezetten rögzítette véleményében, hogy az örökhagyó organikus pszichoszindrómában szenvedett, ennek tüneteit sem vonta kétségbe, azt sem állította, hogy a néhai egészséges pszichéjű lett volna és mindezeket figyelembe véve állapította meg, hogy belátási képességének teljes hiánya nem állt fenn. A felperes azt, hogy a kirendelt szakértőt a magánszakértők véleménye orientálta, nem támasztotta alá, mert véleményének leletrésze orvosi iratokon alapult. Nem volt támadható az a vizsgálati módszere sem, hogy a teljes belátási képesség hiányát kétségesse tevő tényeket értékelte és a további tények értékelését mellőzve jutott arra a következtetésre, hogy az örökhagyó belátási képességének teljes hiánya kizárható volt. Az nem képezte a szakértő feladatát, hogy az örökhagyó kórképét teljes egészében felállítsa.

A felperes további ténytörő kifogásai tekintetében utalt az elsőfokú bíróság arra, miszerint a kirendelt szakértő részéről olyan kijelentést nem talált, hogy az örökhagyóval minden rendben lett volna. A szakértő maga is rögzítette az örökhagyó pszichés megbetegedését és belgyógyászati állapotát és arra nézve nem merült fel adat, hogy a kóros soványságának oka belátási képességének hiánya lett volna. Az elsőfokú bíróság az orvosi iratokat az indítványokhoz képest maradéktalanul beszerezte. Az ... jelentésének hiánya nem volt kifogásolható, a rendelkezésre álló orvosi iratok ugyanis tanúsítják, hogy a mentőket az örökhagyó hívta ki 2009. október 2-án (2009. október 2-i kórlap). Ettől kezdve október 20-ig az örökhagyót fulladásos panaszai miatt vizsgálták ki, majd

október 20-án kielégítő állapotban otthoni felügyelet fenntartása mellett a kórházból kiengedték és terápiájában pszichés állapotra adott gyógyszer nem szerepel. Az, hogy ezen kezelés alatt nem észleltek nála pszichés állapotromlásra utaló jeleket, az ilyen jellegű állapotromlást ugyan nem zárja ki, de gyengíti a belátási képesség teljes hiányának meglétét. A felperes szakvéleménnyel kapcsolatos 4. kérdése önmagában nem volt értelmezhető, az önellátásra való képtelenség ugyanis nem utal a régebb óta meglevő, súlyos téveszmerendszerre, egyébként a szakértő a téveszmerendszer értékelését elvégezte és azt az állapotleírásban rögzítette. Az orvosszakértői kompetencia, hogy ennek súlyát miként értékeli. Kétségtelen, hogy a ... Kórház irataiban rögzítésre került az örökhagyónál évekkal korábban kezdődő szótalálási nehézsége, illetve pszichés tünete. Az elsőfokú bíróság megítélése szerint azonban a felperes által hivatkozott józan paraszti ész és az orvosszakmai értékelés nem minden esetben feleltethető meg egymásnak, azonban az józan paraszti ésszel is belátható, hogy az örökhagyó esetében, tekintve, hogy 84 éves volt, a dementia, a szellemi hanyatlás és a pszichés állapotromlás megfigyelhető volt. Ez azonban önmagában nem teszi indokolttá belátási képessége teljes hiányának megállapítását, ez esetben ugyanis széles tömegek nem tehetnének érvényesen jognyilatkozatot. Az anamnézisben feltüntetett adatok és a felvételtől stáuszban ellentmondás nincs, az anamnézis a korábbi években észlelt tünetek, stáuszszemek összefoglalása, amely értékelésre került a diagnózis felállításakor, ami főként a felvételi stáuszon alapult. Az orvosi iratokkal nem érintett időszakok orvosszakmailag nem értékelhetők.

Az 5. számú felperesi felvetés szerint eredeti dokumentumok hiányoznak, ami azonban nem volt alátámasztható, a lázlap ugyanis megtalálható volt az iratok között, ahogy a dekusz lap is és a gyógyszerelésre is tartalmazott adatot a zárójelentés. A csatolt iratok hiteles másolatok voltak, nem merült fel adat arra, hogy azok hamisítottak lettek volna, ezért az eredetben való beszerzésüket az elsőfokú bíróság nem látta szükségesnek. A 237-es osztálynapló számú kórlapban megküldött iratok ugyancsak párhuzamba állíthatók voltak a szakértői véleménnyel. Az iratok között fellelhető a dekusz lapok hiteles másolata, mely szerint az örökhagyót a belgyógyászatról vették át. Kedélyes, nyugodt, jól irányítható volt, panaszt nem jelzett (2019. december 12). Hasonló állapotot rögzítettek 2010. január 18. napján és január 26-án. 2010. február 10. napjától rögzítenek fizikai állapotromlást, melyre figyelemmel áthelyezték a belgyógyászatra. Vascularis dementiája észlelése mellett rögzítésre került, hogy az örökhagyó tudata éber, térben-időben orientált, figyelme felkelthető, bár nehezen terelhető, mnestiko-intellektuális funkciói hanyatlottak, gondolkodása meglassult, egyértelmű kóros tartalom azonban nem explorálható. Kiemelte az elsőfokú bíróság, hogy a jelen perben a szakértői bizonyítás nem irányult az örökhagyónál elvégzett orvosi gyógykezelés felülvizsgálatára, ezért nem volt jelentősége annak, hogy az üldöztetési doxazmarendszer esetén milyen kezelés szükséges, és nem volt vitatott, hogy az örökhagyó adekvát kezelést kapott.

Szakkérdésként nem volt értelmezhető, hogy van-e olyan egészségügyi intézmény Magyarországon, ahol reggel hat órakor engedik távozni a beteget. Arra a perben nem merült fel adat, hogy az adott napon az örökhagyó reggel hat órakor távozott volna el a kórházból, a rendelkezésre álló igen részletes ápolási dekusz lapok közül a délutáni adatlapra rögzítették, hogy a délelőtti eltávozásról a beteg visszajött. Az örökhagyó az öröklési szerződés megkötésének napján a kórházból eltávozáson volt, amit a rendelkezésre álló engedély is igazol, ekkor képes volt elhagyni a kórházat és vállalása szerint vissza is tért, még ha gyenge is volt.

A felperesi állásponttal szemben az elsőfokú bíróság nem tekintette köztudomású ténynek, hogy Magyarországon a klinikára bekerülő idős betegek 90%-a szorul pszichiátriai gyógyszerekre. A perbeli esetben az örökhagyó tekintetében kellett állást foglalni és ha még ilyen gyógyszerekre is szorult volna, kétséges, hogy ez belátási képessége teljes hiányát miként támasztotta volna alá. A tanúbizonyítást az elsőfokú bíróság az okirati bizonyításra és az alapvető szakkérdésre tekintettel

szükségtelennek tartotta, ezért azt a Pp. 3. § (4) bekezdése alapján mellőzte.

A kifejtettek alapján az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította. Pervesztességére figyelemmel a Pp. 78. §-a alapján kötelezte a felperest a II. rendű alperes részére a perköltség megfizetésére. A képvisellel felmerült költség összegét 67.734.245 forint pertárgyérték alapján a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés b) pontja szerint állapította meg, melyhez hozzászámította az áfa összegét, valamint az ítélet tábla részítéletében megállapított 600.000 forint költséget. Ezen túlmenően a felperes az ügy egyesített jellegére tekintettel köteles megtéríteni 1.500.000 forint elsőfokú eljárási illetéket. A másodfokú eljárási illetékről a megismételt eljárásra tekintettel rendelkezni nem kellett, mert ennek viseléséről az ítélet tábla részítéletében rendelkezett.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, melyben kérte, hogy az ítélet tábla az ítéletet változtassa meg és keresetének adjon helyt. Másodlagos kérelme az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére irányult. Fellebbezése indokolásában a felperes utalt arra, miszerint az ítélet tábla részítéletében az örökhatyó cselekvőképtelensége körében előírta, hogy a megismételt eljárásban a felperes indítványára rendelkezni kell az örökhatyó orvosi kezelésére vonatkozó dokumentumok beszerzéséről, a kezelőorvosok kihallgatásáról és a felperes további bizonyítási indítványáról. A megismételt eljárás során az elsőfokú bíróság lényegében bizonyítást nem folytatott le, a kirendelt orvosszakértő rövid, egy mondatos szakvéleményére hivatkozva a keresetet elutasította. Eljárása során az ítélet tábla felhívásának nem tett eleget, ezzel megfosztotta a felperest az igazság bizonyításának lehetőségétől. Az örökhatyóra vonatkozó orvosi iratok nem teljes körűek, amit a felperes észrevételezett és kérte a szakértő erre való megnyilatkoztatását, indítványának azonban az elsőfokú bíróság nem adott helyt, arra ítéletében csupán hiányosan és szakszerűtlenül reagált. A többször megismételt felperesi indítvány, valamint az ítélet tábla útmutatása ellenére nem hallgatta meg az örökhatyó kezelőorvosait, ezzel kizárta annak lehetőségét, hogy a szakértő a kezelőorvosok véleményét figyelembe véve alakítsa ki álláspontját. Ezzel szemben nem tudni milyen okból, de fontosnak tartotta az alperes által felkért magánszakértők véleményének megküldését a perben kirendelt szakértőnek, ezzel nyilvánvalóan befolyásolva megállapításait.

Az elkészült egymondatos szakértői véleménnyel kapcsolatban a felperesnek már annak kézhezvételekor kételyei merültek fel és ezek tisztázása előtt fontosnak tartott néhány kérdést kiemelni. Beadványában utalt arra, hogy az általa feltett kérdések szakértői megválaszolását követően fog érdemben nyilatkozni a szakvéleményben foglaltakra. Az elsőfokú bíróság a kérdéseket tartalmazó előkészítő iratot a szakértőnek nem küldte meg, így ezzel lényegében elzárta a felperest attól, hogy a szakvéleményre nyilatkozatot tehessen, valamint a további bizonyítás lehetőségétől, ami súlyos eljárási hiba, ezzel a felperest jogai gyakorlásában akadályozta és egyoldalúan, a II. rendű alperes javára beavatkozott a jogvita eldöntésébe. Az alperes által készített szakvélemények nem ilyen sorsa jutottak, azokat az elsőfokú bíróság külön indítvány nélkül, soron kívül küldte meg a kirendelt igazságügyi szakértő részére. Az eljárás során a felperes több alkalommal kérte, hogy a bíróság keresse meg azokat a kórházakat, ahol az örökhatyó ellátásban részesült azzal, hogy az egészségügyi intézmények jelöljék meg a néhai kezelőorvosait. Az elsőfokú bíróság e kérelemnek sem tett eleget és a felperesi indítvány ellenére a kezelőorvost nem hallgatta ki. Mivel az egyik felperesi indítványnak sem adott helyt, az utolsó tárgyaláson a felperesi képviselő ellenőrző szakértő kirendelésére tett indítványt és az Egészségügyi Tudományos Tanács kijelölését kérte, azt azonban az elsőfokú bíróság elutasította.

A felperes megítélése szerint az örökhatyó kezelésére vonatkozó iratok hiányosságai, kezelése során a gyógyszerelési hiányosságok önmagukban is súlyosan aggályossá teszik az ügyben keletkezett szakvéleményt. Emellett, tekintettel arra, hogy a felperes szakértői véleménnyel

kapcsolatos aggályai tisztázását az elsőfokú bíróság megakadályozta, indokolt volt részéről másik szakértő kirendelésére irányuló indítvány. A kezelőorvosok meghallgatását követően szükséges a szakértőnek nyilatkoznia a felperes korábban feltett kérdéseire és csak ennek ismeretében és ezt követően lehetséges a szakértő meghallgatása. Ez viszonylag nagy terjedelmű bizonyítást jelent, ezért kéri a felperes másodlagosan az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú eljárás megismétlését.

A II. rendű alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását és a felperes másodfokú perköltségben való marasztalását kérte. Álláspontja szerint a fellebbezés alaptalan. Az elsőfokú bíróság a másodízben lefolytatott eljárás során az ítéletábra iránymutatásait figyelembe véve járt el, a szükséges mértékben a bizonyítást lefolytatta és helytálló döntést hozott. Eljárása során ugyan az örökhagyó kórházi kezelőorvosait nem hallgatta ki, de a kihallgatni kért kezelőorvosok nevét, elérhetőségét a felperesnek kellett volna bizonyítási indítványában megjelölnie. Az elsőfokú bíróság ítéletében kellően megindokolta, hogy a tanúk kihallgatását miért tartotta szükségtelennek, ennyiben az ítéletábra iránymutatásától eltérhetett, miután úgy látta, hogy a beszerzett orvosi dokumentumok az örökhagyó állapotát, betegségeit, kezeléseit és gyógyszerelését teljeskörűen feltüntették. Ezt elfogadva, nem sértett eljárási szabályt azzal, hogy a felperes részéről személyükben meg nem jelölt kezelőorvosokat közel tíz év távlatában nem kutatta fel és nem hallgatta ki. Ez a lefolytatott bizonyítás teljeskörűségét nem veszélyeztette, mert a valamennyi jelentőséggel bíró tényadat birtokában a felperesi indítványnak megfelelően a bíróság szakértői bizonyítást rendelt el.

A felperes a bizonyítási eljárás hiányosságain túl, az elsőfokú ítélettel szemben kifogásait arra alapította, hogy a beszerzett szakértői véleményre döntés nem alapítható. Ezzel szemben az elsőfokú bíróság a beszerzett szakértői véleményt a Pp. 206. § (1) bekezdése alapján az egyéb bizonyítékokkal összevetve, döntése alapjául megalapozottan fogadta el. Lényegét tekintve a felperes a szakvéleménnyel szemben azzal érvelt, hogy a kirendelt szakértő elfogadta a perben csatolt két magánszakértői véleményt, ezért elfogultnak tekintendő, mely álláspont azonban nem megalapozott. Abból, hogy a kirendelt szakértő ismerte a magánszakértői véleményeket, elfogultságára következtetés nem vonható le. A magánszakértők véleményükben az örökhagyó állapotára nézve a tényeket a rendelkezésre álló orvosi dokumentációk alapján állapították meg, ezért ezek a tények értelemszerűen a kirendelt szakértő véleményében is szerepelnek. A kirendelt szakértő a magánszakértők véleményét nem vette át, hanem a rendelkezésre álló adatokat használta fel véleménye kialakításához, ami a felperesi kifogásokkal szemben nem volt aggályos és elfogult önmagában azért, mert ugyanarra a következtetésre jutott, mint a magánszakértők. Emellett semmiféle szabály nem tiltja, hogy a szakértő a részére feltett kérdésben mindössze egy mondatban nyilvánítson véleményt. Helyesen utal az elsőfokú bíróság arra, hogy a perben a felperesnek az örökhagyó cselekvőképességének hiányát kellett bizonyítani és ezt a kirendelt szakértő véleménye nem támasztotta alá. Nem teszi aggályossá és kétségesse a kirendelt szakértő véleményét az sem, hogy az elsőfokú bíróság a szakértőnek nem tette fel a felperes által indítványozott kérdéseket és helyesen járt el, amikor másik szakértő kirendelését mellőzte, mert annak a Pp. 182. § (3) bekezdése szerinti törvényi feltételei nem álltak fenn.

A fellebbezés alaptalan.

Az elsőfokú bíróság a kereset elbírálásához szükséges bizonyítást lefolytatta, a rendelkezésre álló bizonyítékokat a Pp. 206. § (1) bekezdésének megfelelően értékelte és mérlegelte, érdemi döntése és annak indokolása is megalapozott. A felperes álláspontjával szemben az elsőfokú bíróság lényeges eljárási szabályt nem sértett, a kereset tárgyában a megalapozott döntéshez a bizonyítás kiegészítése sem szükséges, ezért olyan ok nem áll fenn, ami az ítélet hatályon kívül helyezését indokolná,

melyre tekintettel az ítélet tábla az elsőfokú ítéletet a fellebbezés alapján érdemben bírálta felül.

Téves a felperesnek az a hivatkozása, hogy a megismételt eljárásban az elsőfokú bíróság lényegében bizonyítást nem folytatott le, mert beszerezte az örökhagyó kezelésére vonatkozó orvosi iratokat és orvosszakértőt rendelt ki. A felperes alaptalanul kifogásolta egyes bizonyítási indítványai teljesítésének mellőzését és álláspontjával szemben az elsőfokú bíróság ítéletében ennek megfelelő indokát is adta. A Pp. 3. § (4) bekezdésében foglaltak alapján megalapozottan mellőzte az örökhagyó kezelőorvosai személyének felderítését és kihallgatását, mert a beszerezett orvosi iratok tartalmazzák az öröklési szerződés megkötése idején, illetve ezt megelőző és ezt követő kórházi kezelése során az örökhagyó állapotával és kezelésével kapcsolatos adatokat. Sok év elteltével és a betegforgalomra tekintettel nyilvánvalóan kizárt, hogy a kezelőorvosok az orvosi iratokban rögzítettekén kívül, emlékezetük alapján az örökhagyó állapota és kezelése tekintetében további adatot szolgáltatassanak. Emellett az elsőfokú bíróság az általa részletesen kifejtettek alapján megalapozottan cáfolta a felperes orvosi iratok hiányosságával kapcsolatos álláspontját.

Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a perben kirendelt szakértő véleménye megalapozott, kiegészítésre nem szorul. A felperes állításával szemben, az elsőfokú bíróság nem soron kívül küldte meg a kirendelt szakértőnek a magánszakértői véleményeket, azok az ügy iratai részeként kerültek megküldésre a szakértő részére. Az, hogy e magánvélemények nyilvánvalóan befolyásolták a kirendelt szakértő megállapításait, csupán megalapozatlan feltételezés.

Helytállóan mellőzte az elsőfokú bíróság a szakértő felhívását a felperes által feltett kérdések megválaszolására. Ezek nem orvosi szakkérdések, nem teszik kétséggé a szakértő szakkérdésben adott véleményét és e kérdésekkel kapcsolatban az elsőfokú bíróság részletesen kifejtett indokai megalapozottak. Erre tekintettel a fellebbezésben foglaltakkal szemben a felperes önmagát zárta el attól, hogy a szakvéleményre érdemi nyilatkozatot, észrevételt tegyen. A megalapozott szakvéleményre tekintettel a felperes „ellenőrző szakértő” kirendelésére irányuló indítványa alaptalan volt, mert másik szakértő kirendelésének a Pp. 182. § (3) bekezdése szerinti feltételei nem álltak fenn.

A kifejtettekre tekintettel az ítélet tábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 254. § (3) bekezdése szerint indokai alapján helybenhagyja. Pervesztességére figyelemmel a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte a felperest a perköltség megfizetésére, ami a képviseletével felmerült, a pertárgyérték alapulvételével a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (4) bekezdése szerint ügyvédi munkadíj és az azt terhelő áfa. A hatályon kívül helyezés folytán megismételt eljárásra tekintettel az Itv. 51. § (1) bekezdése alapján a felperes a fellebbezési illeték ismételt megfizetése alól mentesült.

Budapest, 2019. július 4.

Fermanné dr. Polák Zita s.k.
a tanács elnöke

dr. Hegedűs Mária s.k.
előadó bíró

Véghné dr. Szabó Zsuzsanna s.k.
bíró